

2 829.

ПОШТАРИНА ПЛАЋЕНА У ГОТОВУ.

БРОЈ 6

БЕОГРАД - ЈУНА 1933

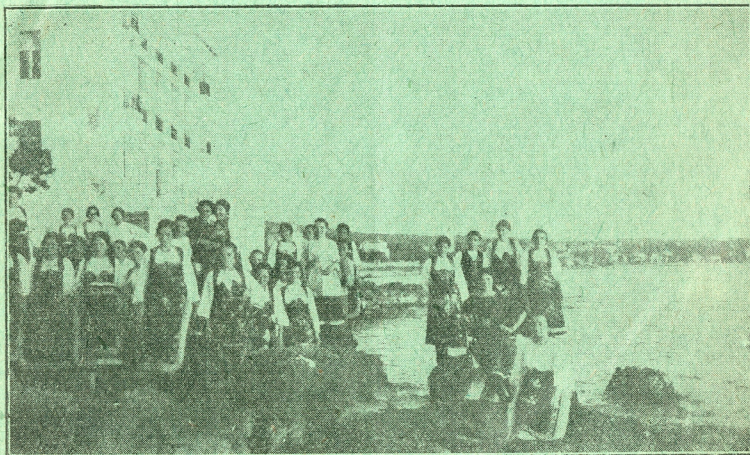
ГОДИНА I

СЕЉАНКА

ЛИСТ ЗА ПРОСВЕЂИВАЊЕ ЖЕНЕ НА СЕЉУ

Уредник

ДАРИНКА ЛАЦКОВИЋЕВА

Свршене ученице домаћичке школе на мору.

БЕОГРАД

Штампарија „Скерлић“ — М. К. Цветановића — Краљице Наталије 12 — Телефон бр. 20-732

1 9 3 3

САДРЖАЈ :

Јулка Јовановић, наставница учит. школе у пензији —
Непријатељи нашег здравља. — Нега стоке. — Домаћа
живад. — Моја посета свршеним ученицама Домаћичке
Школе Краљевог фонда. — Свршене ученице Домаћичке
Школе на приморју. — Шта вреди човек у кући, а шта
жена. — Овчар и девојка. — Дифтерија гушобоља, вра-
тобоља. — Наша кухиња. — Наша писма.

Годишња претплата 24 динара, за пола године 12 дин. поједини
број 2 дин. Претплату слати поштанским чеком бр. 56.440 или
упутницом уредништву СЕЉАНКЕ Београд, Балканска 9 III спрат.

Виза Кудришавић

БРОЈ 6

БЕОГРАД - ЈУНА 1933

УНИВ. БИБЛИОТЕКА
Г. И. Б. ГОДИНА 1933

СЕЉАНКА

ЛИСТ ЗА ПРОСВЕЂИВАЊЕ ЖЕНЕ НА СЕЛУ

Издаје почетком сваког месеца. — Годишња претплата 24 дин
Поједини број 2— динара.

Власник и уредник
Даринка Лацковићева
Балканска улица број 9.

Телефон број 22-708. — Поштански чек 56.440

Јулка Јовановић
наставница учитељске школе у пензији.

† Јулка Јовановић

наставница учитељске школе у пензији.

Угасио се један живот испуњен врлином, радом и дубоким родољубивим осећајима. И садашњим и будућим генерацијама оставила је трајну успомену поч. Јулка Јовановић својом идејом, да народни вез треба да оживи. Целога свога напаћенога живота радила је на томе, да народни вез уђе у сваку нашу кућу. Тиме је она пружила насушни хлеб великом броју сиромашних жена, и утрла многу сузу. Много сирочади извела је ова жена на прави пут, и дала им могућност да сами, на поштен начин зарађују за свој опстанак. Ученице Домаћичке Школе Краљевог Фонда дугују велику захвалност поч. Јулки Јовановић, која их је упознала са свима лепотама народних шара, и научила их да заволе народни вез и да га примене у свакидашњој употреби. И данас још из својих удаљених крајева, оне поздрављају увек добру г-ђу Јулку, не знајући да је прошло већ шест месеци, од кака је ова узорна жена заклопила очи за навек. 15. јуна биће пола године од дана њене смрти. Тога дана, ми сви који смо је познавали, помолићемо се искрено Богу да подари рајско насеље племенитој и незаборављеној Јулки Јовановић.

Д. Л.

Непријатељи нашег здравља.

Наше *страсти* су узрок многим болестима. Ко не уме да се умери, ко не уме да влада својим страстима и да их обузда, од тога ће се страсти отети, као срчан и бесан коњ од узда свога управљача и одвући га у провалију, у дубине у којима ће се раздробити и живот изгубити. Ви познајете пијанице. Ви знате да се они трују опојним пићима и да губе и своје здравље и своје време и свој новац, те обично, пре времена, подају у тешке болести и лежу у гроб. Да такви људи могу да обуздају своју страст, они би се одrekli пића или бар умерили у пићу и продужили би свој живот, а били би од веће користи себи и својима. Али већина таквих људи постаје роб своје страсти и мора даље да пије док не пропадне. Најжалосније

је што тако страсни људи често повуку у пропаст и своје најмилије и најдраже: своју невину жену и недужну децу, о којој треба да се старају. Истим рђавим путем пропасти иду и они људи и жене слабе воље који се одају уживању производа опојних биљака као што је опијум (афијум) и други његови отровни саставци који опијају, затим кокајин, прозван бели отров и производи других неких биљака које бацају у занос и кратко лудило наш мозак и трују наше живце и тело. Жалостан је пут и крајњих необузданих страсника који се одају блуду у којем се изнуравају и често заражују тешким заразним болестима, које им разоравају тело и памет. Те болести могу, дуго времена, да се пренесе и на невину жену или честитог мужа а често упропашћују здравље, па и сам живот, још у мајчиној утроби, деци која се зачала.

Лекари се најбоље и највештије бране од разних заразних болести, и ако одлазе зараженим болесницима и лече их. Зашто? Зато што познају заразне болести и знају како ће спречити да те болести не пређу на њих и продру у њихово тело. Наука која нас учи шта су болести и како се од њих чува зове се наука о чувању здравља. Ко не зна ту науку и не труди се да се са њом изближе позна и користи, тај страда баш највише од заразних и прелазних болести. Зато те болести највише насрћу и највише убијају баш оне људе и жене и њихову децу, који су непросвећени, који живе у незнању. Непросвећени људи праве у свом животу и многе друге погрешке у раду, одмору, хранењу, становању, весељу, одевању, те чешће оболевају и од других болести, јер својим живљењем и навикама и нехотимице шкоде својем здрављу. Зато треба сваки човек, свака жена, свака девојка, момак и дете да упозна науку о чувању свог и народног здравља и да се њом што боље и сваки дан користи, јер добро здравље даје снагу, моћ, задовољство и срећу сваком човеку, а здрави људи дају здрав народ. Здрав народ ради, привређује, задовољан је и снажан да одбрани не само своју грудву и земљу на којој живи, него да одбрани и целу кућу своју, своју државу од сваких насртаја непријатељских народа. О тој науци о чувању

народног здравља ја ћу вам, драге читатељке, ода сада уредно писати у драгој вам „Сељанци“, а ви читајте, и користите се поукама, ви и сви ваши мили на дому, а уз то поучавајте и све своје пријатељице и знанце, јер се од зла и болести можемо сачувати само онда, ако се сви сложено и неуморно боримо са непријатељима свог народног здравља.

Нови Сад

Др. Лаза Марковић

Нега стоке.

1. Храни стоку што боље можеш. Ако храниш стоку у пола, више ти је од штете но од користи. Покварене хране не полажи пред стоку.

2. Храни и пој стоку сваки дан и у исто време. Здрављу животиња веома прија строг и тачан ред. Изгладни ли стока јако, лако се преждере а то није добро. Све предмете и судове, који служе за храну стоци и појење, треба увек чисто држати, и никада не оставити прљаве и нечисте каблове, јасле и валове за други дан.

3. Стаја нека ти је чиста и у реду. Стери под стоку увек довољно сламе, сена и друге простирке. Не допуштај никад да ти у балези лежи. Стају чисти сваки дан, да се у њој не окужи ваздух. И стоци је потребан чист ваздух као и човеку. Проветравај често стају.

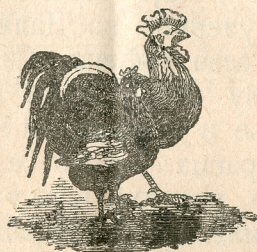
4. Одржавај умерену топлоту у стаји. Чувај стоку и од пренагле расхладе и велике промаје јер је обоје убитачно за њу.

5. Стоку чисти што год боље можеш. Док животиње у природи по вољи слободно живе, саме се чисте па их виђамо, како им се длака све сјаји, а под човечијом руком често огрезну у гад и прљавштину. Од тога се оне и разбољевају. Зато стоку треба сваки дан чистити, тимарити, прати. Не вели се забадава да је чистота пола хране. Она је још и више. Чистота је пола здравља.

6. Не злостављај животињу. То је и ружно и грехота од Бога.

7. Болесну стоку негуј брижљиво. Где год има лекара за стоку позови га и припитај јер и стока болује од разних болести као и људи, избегавај гатаре и надри-лекара.

Домаћа

живад

Од'те од'те амо, весела живади,
 Да видимо сваку, што ми добро ради!
 Ево гле'те муре како дахће, дува;
 Он је псето верно, па нам кућу чува,
 И цица је овде — уловила миша,
 Шапама га мије, зубима га шиша.
 А коњици вредни упрегнути стоје,
 Цео дан нам раде, посла се не боје,
 Ој кравице бела, потребо нам прека,
 Ти си кућно слеме, ти нам дајеш млека.
 И коза је овде — никад нема мира,
 Ал' је опет вредна, јер нам даје сира.
 У брљи се ваља угојена гица, —
 Ал' ће бити масти, меса, kobасица!
 Ти нам овцо дајеш и меса, и лоја,
 А од твоје вуне биће добра чоја.
 Ви сте пчеле мале, вредне осим свега.
 Спремите нам доста и воска и меда!—
 Ево наших белих, брбљивих гусака,
 Још ће бити од њих доста перја лака.
 И патке су дошле — ал' су споре, лење!
 Јесте, ал' је пач'је најслађе печење.
 Оди и ти коко — гле'те колишнаје!
 А што кокодаћеш? — Снела си нам јаје.

Мила си ми, драга, весела живади,
 Та од вас ми свака само добро ради.

Моја посета свршеним ученицама Домаћичке Школе Краљевог Фонда.

Нисам заборавила ни нашу милу Далмацију. И тамо сам отишла да одаберем неколико ученица за овогодишњи домаћички течај у Каменици, а нисам заборавила да обиђем и моје свршене ученице из ових крајева. Прва моја ученица из Далмације била је из околине Книна, из села Пађено. Стално ми је писала како лепо води кућу, и то сасвим сама. Прошле године била сам код ње и уверила сам се да ми је истину писала. Та мала Наранца — тако се она звала — чак је и врата фарбала сама, пошто је и то у школи учила. Највише сам се изненадила, кад сам Наранцину снају, која је била у бабињама, затекла у кревету. Тога дана био је петак, и за укућане био је зготовљен пасуљ. Наранца је за своју снају спремила пилећу чорбу, и објаснила је снаји, да породиља не сме да једе грах, због детета. Снаја је радо слуша, јер зна да је Наранца све ово научила у школи. У вече сва деца из кућа поређала се и чекају Наранцу. Кад сам их запитала шта чекају, они одговорише сви у глас: „Чекамо Наранцу да нам пере ноге, не смемо у кревет, док се не умијемо.“ Много сам се изненадила, кад сам видела да овако младо створење одржава овако строг ред у кући, и да је у свему слушају и старији и млађи. Ове године састала сам се са Наранцом у кући уважене госпође Вукосаве Боглића апотекара која ми је раније препоручила Наранцу. Наранца је дошла одмах да ме види а тога дана она нам је спремила ручак. Са Наранцом дошле су из Книнског поља Стана, Олга Грубић и Мара. Све се хвале да им родитељи дозвољавају да у кући раде онако, како су у школи училе. Сутра дан посетила сам Олгу, у селу Жагрубићу. Отац њен долазио је у Каменицу, и зна добро нашу домаћичку школу. Необично се обрадовао, кад ме је видео. Поздравља ме и рече: „ти баш у истини дође, е сад види како је у нас.“ Истину да кажем, и ја сам се много изненадила. Кућа дивно окречена, прозори отворени, двориште чисто. У соби где спавају, губери подшивени

чаршавом. Њена старија сестра каже ми, да се сад каје што и она није била у домаћичкој школи. Тек кад се Олга вратила кући, она је увидела колико је погрешила што је остала код куће. Њихови родитељи имају осам кћери и два сина. Милина је било погледати ову велику породицу, које тако сретно и задовољно живи. Због рђавог времена, нисам могла отићи и код моје ученице Стане. Идуће године, Боже здравље, нећу заборавити да је посетим. Надам се да ћу и код ње видети све најбоље, јер верујем да је и она успела да створи бољи и задовољнији живот у родитељској кући.

Свршене ученице Домаћичке Школе на приморју

Госпођа Мабел Грујић супруга бившег министра г. Славка Грујића, припада реду оних ретких и племениних жена, које су свесрдно заволеле нашу земљу и наш народ, више можда него да су њој и рођене. Она је упознала амерички свет са нашим народом, и у својим многобројним предавањима не само да је изнела нашу историју и наше жртве у последњим ратовима, већ је у својој домовини пробудила велико интересовање и љубав за наш народ. Свуда је са пуно љубави говорила о нашој земљи, и свуда је нашла одзива и помоћи. После страшнога рата, многу је сузу требало убрисати, многу невољу ублажити и многу сирочад прихватити. Племенита гђа Грујић одмах је највише пажње обратила тамо, где је она највише и била потребна, а то је сиромашној деци, која су у рату остала без родитеља и без икакве заштате. У Селцу на мору, она купује дом кроз који већ годинама пролази велики број деце ради поправке здравља. Дом је уређен сасвим на модерној основи, и поред хигијенских услова за живот, пружа деци разноврсна задовољства. Једна група наших сељанки имала је велику срећу да види наше море, и овај лепо дом гђе Грујић. 1925 год. позвала је гђа Мабел Грујић у госте 50 свршених ученица Домаћичке школе Женскога Покрета. То је била велика радост за наше сељанке, али тешко је било приволети родитеље да дозволе својим кћерима да оду на море и упознају боље нашу лепу државу. Зато је управа Женског Покрета из Београда била веома поносна и срећна, кад је дознала, да су родитељи ипак дали свој пристанак за

овај пут на море. Било је решено да се поведу 40 девојака из округа пожаревачког и 10 девојака из Мачве, у Пожаревцу био је састанак ових девојака, које су допратили њихови родитељи. Једна управна чланица Женског Покрета отишла је у Пожаревац да девојке доведе до Београда, одакле се пошло на пут. Призор је био неома дирљив кад су се мајке опраштале са својим кћерима. Мogle су се чути овакве поруке: „Пази ћерко, море је далеко, видећеш велике галије, немој да се уплашиш“. „Немој близу воде стати, море мора да је страшно, знаш како је отац причао да је велико.“ Друга прилази госпођи која је дошла по сељанке и преклиње: „Молим те чувај моју Белу, она први пут иде тако далеко, кајем се

Свршене ученице домаћичке Школе Женског покрета играју на мору — на Цомофешу.

што је и пустих, али Бог нек је чува“. Бела је хтела да иде и ако се цело село, родбина и комшије нису могли да начуде томе, што се дозвољава женском детету да скита по свету. Покојни газда Алекса Нешић из Великог Села, који је добро познавао чланицу Ж. Покрета која је водила сељанке, довео је своје три унуке и пред одлазак рекао је: „Срећан пут, друго немам шта да кажем, јер видим ко децу одводи.“ Брига родитеља била је природна, јер су њихова деца одлазила на далек и велики пут. Ученице занатске школе из Пожаревца као и многе чланице женских друштава испратиле су ову групу девојака и пожелеле им срећан пут. Очигледно је било да су им завиделе што ће видети наше лепо приморје. Железницом се путовало до Дубравице а затим лађом. Како се у то доба Дунав био необично разлио, многе девојке су окле-

вале да уђу у лађу, и питале су зашто се мора путовати лађом. Али после кратког времена страх је исчезао и песма се чула све до Београда. На станици биле су управне чланице Женскога Покрета које су дочекале сељанке и одвеле их у Женски Клуб, да се одморе. Сутрадан, засебним вагоном пошло се за Сушак. Сељанкама се пут учинио необично дуг, стално су гледале кроз прозор и брижљиво бележиле имена места, кроз која су пролазиле. У Сушаку чекао је наше сељанке срдачан дочек. Уважена и ретка национална раденица госпођа Милица Видовић изашла је са женском гимназијом на станицу, а брат Веља Поповић са соколима. Једна ученица гимназије лепим говором поздравила је сељанке, које су јецале од узбуђења, због овако срдачног и лепог дочека. Врло лепим говором поздравио је сељанке и градоначелник г. Кучић, и нагласио, да Сушак има велику срећу да види баш праве шумадинске сељанке. У гимназији је био доручак и међусобно упознавање. После краћег одмора, засебном лађом пошле смо у Селце. И ту је било доста тешкоћа док су сељанке пристале да уђу у лађу. Биле су збуњене овим призором који виде први пут у своме животу, и таласање мора и љуљање лађе плашило их је. Прешло се и преко тога, и после кратког времена на молбу капетана брода да певају србијанске песме, сељанке су у песми и весељу заборавиле овај страх. Са песмом стигли смо и у Селце. Гошће је овде дочекао г. Др. Славко Грујић, који није могао да сакрије радост и узбуђење кад је сагледао ову лепу групу наших сељанки на приморју. Желео је да свима на приморју покаже своје гошће, које су дошле из удаљених крајева наше домовине. У дому гђе и г. Грујића све је било спремно за дочек. Наше сељанке нису могле довољно да се надиве свему ономе што их окружује а што је све тако необично и тако лепо. За време ручка, из угодне и лепе собе за ручавање, која је на самом мору, посматрале су дивно море и многобројне бродове који свакога часа пролазе. По соби ишле су на прстима, и стрепеле да не падну због углачаног паркета, и ако би се која оклизнула, кривила би за то своје гломазне опанке а не углачани паркет. Тако је почео њихов боравак у овом лепом и гостољубивом дому. Пре подне су проводиле у шетњи по игралишту које је подигао један наш велики добротвор из Америке, а по подне наше сељанке купале су се у мору. Купање је било за њих највеће задовољство, нарочито су биле изненађене кад су виделе како је море провидно Усхићене викале су једна другој: „види Ранђо, како се види дно.“ Плашили су их само мркачи, који су хватали за ногу, тако да су уплашене и разочаране бежале из воде. Два дана провеле су оне у дому као гошће, а трећег дана предузеле су сав кућевни посао, тако да послуга није била потребна. Тада су се осећале — као што су саме говориле — као да су поново ученице домаћичке школе. То их је нарочито веселило и давало им вољу за рад. У овако пријатном

расположењу провеле су сељанке у дому две недеље. Све им се допадало, све их је радовало и веселило, а оне саме биле су предмет највеће пажње свих мештана и околине. Др. Собол, лекар из Црквенице свакодневно је долазио да их посети. Свакој сељанки која је имала покварене зубе, зуби су поправљени бесплатно. Г. Славко Грујић као прави и искрени домаћин трудио се да свакога дана деци пружи нова задовољства како би им ови леви дани проведени на мору, остали у што бољој успомени.

Д. Л.

(Наставиће се)

Шта вреди човек у кући а шта жена.

Ако хоћемо по лепоти, онаква није ни бела вила, каква оно беше у нашем селу Мара У. К. Момци да искриве вратове гледајући за њом. Али шта момци, нема тога ко ће поред ње проћи, а да не стане и за њом не погледа. А мати јој све говори: „Чувај, ћери моја, лепоту своју, то ти је капитал.“

По соби се нема шта плевити ни окопавати, ни жњети, а у поље Мара није хтела ићи, да свој капитал не изгуби, да јој се лице не поквари од сунца и ветра.

Ко је мудар, говори по селу, боље да је Мара слепа, него што је лепа, кад у кући код свог оца ништа не привређује. „Што дикла навикла, то невеста не одвиче,“ те тако Мара неће радити ни кад се уда. Али нашао се ко тако није мислио, него гледао на лепо лице, а за друго мислио, лако ћемо, научиће она.

Кад се Мара одвела у Петровићеву кућу, што је у мајке научила, то је овде радила. Само се лицкала и кињурила, и све се чувала да не оружни, па је зато и од рада бежала. У кући јој приговарали, па су је и карали. Данас зло, сутра зло, док не дође оно највеће, да се Мара мајци врати. У кући Петровићевој чуде се, како то може бити да млада не ради, нити да се привикава кући и течењу. А ми се опет чудимо њима, да не знају оно: „Што дикла навикла, то невеста не одвиче“.

Била у нашем селу и друга једна прилика. Стана Попова није била баш лепотица, али што је била вредна, то већ више нема. Кад иде, мислиш не стаје на земљу. А и што се носила; да јој близу прићи не можеш. И кров би с куће продала, само да се накити и накинђури. Попова је кућа сиромашна, али по Стани би рекао да је прва у селу. Кад би ко матери њеној рекао, да ћерку диже и сувише на мону, она би тек: „Ако се и држи на моду, украла није, већ зарађује“.

И Стана се удала. Није дуго трајало, и она већ закупила свекрвицу „око куће кукавицу“, што је прекорава да није чуварна. Што јој до руке дође гледа Стана да прода, те да се у чему понови. Место да штеди и да кућу подиже, она троши расипа и преко онога што зарађује, те тако кући темељ слаби и разрива. Чуде се у кући у којој је како може млада таква да је, а ми се опет чудимо њима, што не знају ону: „Што дикла навикла, то невеста не одвиче“.

Није лоша прилика изгледала да ће бити ни Косана Никетина. Газдинска је то кућа и угледна, у којој је, она одрасла, да кажеш прва у селу. Косана се носила по моди већ првој. А мати јој све говорила: „Хвала Богу, празних шака ти из куће нећеш. Ко ме одеш однећеш му, да те може одевати, а и да не мораш радити ни диринцати баш ти, него нека најми.“ И Косани није било тешко своју мајку да послуша. И она је чувала своје девојачко лице, да не поцрни од сунца, и своје руке да не испуцају од рада.

Кад се одвела Косана у Недићеву кућу, опет газдинску, паде на муке. Кућа велика, па ни посао није мали. А она ни окренути се. Нити шта уради, нити се зашто прихватити, па ништа сачувати. Кад јој у кући што замере, а она само одговори: „Донела сам да не морам радити.“ Али на ту њену реч не остају ни они дужни. И најбогатији кад не ради а троши, најпосле падне на туђу милост. У Недићевој кући чуде се, како може млада онако бити. А ми се олет чудимо, што не знају ону:

„Што дикла навикла, то невеста не одвиче“.

Својој ћерци свака мати жели среће, само што свака неће и да види, где лежи та срећа. Једне мисле да је срећа у лепоти; други мисле да је срећа у моди; а опет друге, да је у миразу. А оно није ни у једноме од тога, него она лежи у ради и у штедњи. Временом ни најлепше лице не остаје без бора; ни најлепше одело не може сакрити ругобе срца и душе; и нема блага које се расточити не може. Нити ваља због лепа лица превидети нерадне руке, нити због накинђурена тела раскошну ћуд.

Шта жена може кецељом разнети, човек не може товаром нанети. Зато ко узме врага поред блага, блага нестане враг остане. А која тежи срећи, та ће блага стећи.

Жена држи три рогља од куће, а муж само један. Зато кад жена није радна и чуварна, оде кућа. Отуд се каже, да кућа не стоји на земљи, него на жени. Радом својим не сачува човек кућу од пропасти. Као што продерану врећу не можеш напунити, тако ни нечуварној жени не можеш нанети.

Ко украде јаје, тај ће после и кокош; а од кокоши пређе после на овцу, и тако онда редом. Не може бити чуварна домаћица која се на чување није навикла још девојком.

Не могу људи стати на ноге, нити могу поћи напретку, ако их жене у томе не помогну. А жене се на рад, на ред и

штедњу морају навикавати још док су девојке. Која се не носи како не приличи оној која ради по пољу, него каквој ленштини која се погосподила, никад та не може бити мудра и разумна домаћица која подиже кућу, него ветрогоња, која руши.

Женску децу ваља од малена упућивати на рад, јер се без њега не може живети; на штедњу, јер без ње нема напретка; на ред, јер се без њега не може успевати у послу. Без реда, рада и штедње среће нема. Зато та добра ваља да преносе матере на децу своју, те тако да прелази то с колена на колена. На тај ће се начин у нашем народу укорењивати срећа све већа и већа, те ће му и будућност бити све сјајнија и сјајнија.

И тако срећа и будућност народа нашег не лежи у рукама мушкога света, него у рукама женскога. Просвећену домаћицу даће само домаћичка школа.

Мати ћерки већ зарана почне спремати бошчалуке, дарове и опрему; оцу је главна брига, да јој да велики мираз, а слабо ко од њих помишља и на то, да девојку понајпре треба спремити за оно, што је као најсветија дужност у животу чека. Така спрема вредила би јој много више, него најскупоценији дарови, него најбогатији мираз.

Ми боље негујемо стеону краву или суждребну кобилу; ми их чувамо, да се радом не претргну; ми их хранимо, да им младунче буде што боље, да му буде цена што већа... Зар се тако не би могло чинити и са женом? Зар дете мање вреди од телета или ждребета?

П. Аршинов

Овчар и девојка.

етву жела лепота девојка,
Златном руком и сребрним српом
Кад је било око пола дана,
Запевала лепота девојка:

„Ко би мени снопље повезао,
Дала би му моје бело лице;
„Коли би ми водеце донео,
Дала би му моје чарне очи;
А ко би ми ладак начинио,
„Ја би њему верна љуба била.

Она мисли, нико је не слуша,
Слушао је овчар од оваца;

Рогозом јој снопље повезао,
 Од леске јој ладак начинио,
 И донео лађане водице,

Пак беседи лепоти девојки:
 „Дај девојко што си обећала.“
 Ал девојка полукава била,
 Пак се она млада одговара:
 „Ид одатле млади Чобанине!

„Ако си ми снопље повеза,
 „Твоје Овце по стрњики пасу:
 „Ако си ми водице донео,
 „И ти си се лађане напио;
 „Ако си ми ладак начинио,
 „И ти си се под њим одморио.

Дифтерија гушобоља, вратобоља.

Дифтерија је заразна болест и шири се на тај начин што се заразне клице — бацил дифтерије — преносе са болесника на здраве, било непосредно (кад нам болесник у лице говори, кашље, или кад се са болесником љубимо) или посредно (употребом предмета којима се пре тога болесник служио, као што су кашика, чаша, играчке и друго).

Од ове болести највише оболевају деца школског и претшколског доба, па је зато у доба, кад зараза дифтерије влада потребно одмах обратити се за лекарску помоћ, чим се код детета запазе први знаци обољења а то су: ватруштина и болови у врату.

Ако таквом детету погледамо у гушу видећемо, да су му крајници црвени и натечени, а исто тако и непце и ресица. Обично се одмах виде на крајницима у сиво беле тачке и пеге које се убрзо слију у чи, таву навлаку, тако да ова уме да покрије ресу и остали део ждрела. Ова кожаста навлака по некад се протегне и на слузокожу носа па се нос затисне, а по-

неки пут се она спусти и много дубље на слузокожу гркљана и душника, па се сузе путеви за дисање те болесник отежано дише, а ако она сасвим затвори путеве за дисање, онда наступи брза смрт као код загушења.

Поред наведених сметњи у горњим деловима органа за дисање бацили дифтерије луче и жестоке отрове којима трују тело и изазивају општу изнемоглост, запаљење срчаног мишића, запаљење бубрега, узетост живаца.

Где када баш због тих болести болесник и ако остане у животу, дуго не може да се опорави. Узетост грлених мишића а с њоме и промуклост, по некад и савршена безгласност, може да заостане и кроз цео живот.

Према томе свака дифтерија је опасна не само по здравље него и по живот болесников, а у пређашња времена док није био пронађен лековити серум против дифтерије, она је спадала међу највеће непријатеље рода човечанског.

Данас имамо врло поуздан лек против дифтерије који се убризгава под кожу болесника. Тим леком се дефтерија успешно лечи и успех је тим сигурнији, што се лековити серум брже убризга болеснику; свако, па и најмање закашњење, може да повуче за собом тешке последице па и саму смрт.

Стога ако имаш дифтерична болесника у кући, учини овако:

1.) одмах га одвој од здравих
2.) позови му што пре лекара или га носи лекару да му овај убризга лековити серум.

3.) Болеснику прилази само у белом мантилу или са белом прегачом и подбрађен а (са марамом преко носа и уста) да те болесник не би заразио својим говором, кијањем и кашљањем, јер се у болесниковој пљувачци која се у тим приликама распрскава, налазе клице дифтерије.

4.) Предмете које је болесник употребљавао (кашику, чашу, рубље и друго) добро искувај, а предмете од мање вредности и које је тешко или се не могу

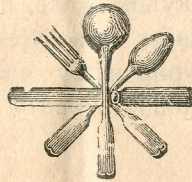
прати и искувати као играчке и сличне предмете — најбоље спали.

5.) Руке добро опери сапуном и текућом водом кад год радиш око болесника.

6.) Одржавај највећу чистоћу у болесничкој соби па и у целој кући: јер је чистоћа највећи пријатељ нашег здравља а непријатељ сваке болести па и дифтерије.

Др. Ј. П.

НАША КУХИЊА

Ваљушци од кромпира

Обари пола килограма кромпира, кад се добро оцеди ољушти их и добро изгњечи са дрвеном кашиком и протри их кроз сито, или ђевђир. Додај једно цело јаје, две кашике брашна и као орах велико парче масти или масла. Добро измешај и од тог теста прави ваљушке. Кувај их у сланој и кључалој води, кад се ваљушци подигну горе, онда су кувани. Извади их из воде и сложи их у чинију поспи са шећером и прженим мрвицама од хлеба. А може и измрвљеним сиром.

Пекмез де јагода

Узми један килограм јагода, опери их и у чистој земљаној глеђосаној, калајисаној шерпи добро руком изгњечи, додај пола килограма шећера кувај нагло и кад се одваја од кашике, значи да је пекмез готов. Изручи га у загрејан ћуп или теглу. повежи га добро хартијом и остави га на суво место.

Медени колачи

Узми пола килограма брашна, четврт килограма шећера, 4 кашике растопљеног меда, 3 цела јајета, две кашичице ситног цимента, пола кашичице туцаног каранфилића, и пола кашичице бикарбоне соде. Све добро измешај и остави да преноћи. Сутра дан разви тесто тање од малог прста, вади чашом округле колачиће и ређај у подмазану тепсију, у добро загрејаној пећици (рерни) пеци.

НАША ПИСМА

Олги Бојанић, — Жагрубић, Книн

Примила сам твоје писмо, и прочитала ученицама. Врло им је драго што си им тако лепо писала и оне ће ти одговорити. Све твоје и тебе, срдачно поздравља

Д. Л.

Евици Кручилон — Избиште, Банат

Ти не знаш Евице моја добра колико ми је жао што нисам могла жељу да ти испуним и дођем на твоју веридбу и венчање. Ти знаш да је школа скоро почела, и да су све нове ученице које још за кућом жале, па је тешко ту децу оставити кад им сад ја мајку замењујем.

Примила си сигурно нашу честитку, и сад ти желимо много среће у твом новом животу. Срдачан поздрав теби и твом младожењи.

Д. Л.

Манди Карашић — Церна, Славонија

Одоцнила си драга Мандо, верујем да је добра девојка, ми ове године имамо из околине Окучана и Ђакова. Врло су ми драге обе, јер су вредне и добре као што си и ти била. До године Боже здравља ако се не уда та твоја сељанчица онда може да се јави за идући тецај.

Поздрав свима твојима, воли те *Д. Л.*

Олги Олујић — Билишани — Бенковац — Далмација
Драга моја Олга,

Обрадовало ме је много твоје писмо, из којег видим да си се удала, нека ти је сретно. Хвалиш се да си у доброј сељачкој кући, и то ми је драго, а највише ме радује што се још наше школе сећаш и твојих другарица. И не треба да се заборавите, ви сте овде биле као сестре лепо сте се слагале и не мој жалити никада једну карту да одржаваш писање другарицама. Поздрављам те и твог мужа.

Д. Л.

Иванки Анђелковић, Скопље

Пошљи тачну адресу, сад ти шаљем лист на г-ђу Удиску.

Поздрав *Д. Л.*